

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 7, 2026

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:2129](#) 23-03-2026

Handhaving/Woensdrecht

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:1720](#) 12-03-2026

Handhaving/Breda

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:1349](#) 09-03-2026

Omgevingsvergunning/Gilze en Rijen

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:1651](#) 05-03-2026

Omgevingsvergunning/Buren

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2026:3078](#) 04-03-2026

Omgevingsvergunning/Rotterdam

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:787](#) 25-02-2026

Weigering omgevingsvergunning/Lopik

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:565](#) 24-02-2026

Intrekking vergunningen/Utrecht

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:572](#) 24-02-2026

Weigering omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit/Utrecht

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:1510](#) 18-03-2026

Wijzigingsbesluit/Ouder-Amstel

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:615](#) 04-02-2026

Natuurvergunning/minister van LNV

Annotatie

[Nationale veiligheid botst met natuur op Vlieland](#)

mr. J.E. Dijk

RECHTSPRAAK

Natuurvergunning/minister van LNV

Referentiesituatie natuurvergunning, beoordeling op basis van de in 1960 verleende Hinderwetvergunning.

Casus

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming verleend aan de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de staatssecretaris van Defensie, voor militaire trainingsactiviteiten op de Vliehors Range op Vlieland. De vergunning is verleend op basis van intern salderen. De rechtbank Noord-Nederland heeft geoordeeld dat de minister ontoereikend heeft gemotiveerd dat op basis van de in 1960 verleende Hinderwetvergunning op de referentiedatum een onbeperkt gebruik van de Vliehors Range was toegestaan. Hiertegen is hoger beroep ingesteld door de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de staatssecretaris van Defensie en de commandant van het Air Combat Command. De Afdeling toetst verder aan het additionaliteitsvereiste.

Rechtsvragen

1. Stond de Hinderwetvergunning het gebruik van helikopters toe?
2. Strekt het toegestane gebruik op grond van de Hinderwetvergunning zich uit tot de vliegtuigtypes waarvan in de referentiesituatie is uitgegaan?

Uitspraak

1. De Hinderwetvergunning is verleend voor het houden van schietoefeningen vanuit vliegtuigen en het houden van oefeningen in het werpen van bommen uit vliegtuigen. Uit de Hinderwetvergunning kan, zoals de rechtbank terecht constateert, niet worden afgeleid wat in die vergunning moet worden verstaan onder het begrip 'vliegtuigen'. Wel is, zoals de staatssecretarissen terecht naar voren brengen, duidelijk dat het moet gaan om 'vliegtuigen' die geschikt zijn om mee te schieten of bommen af te werpen.

Anders dan de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de minister toereikend heeft gemotiveerd dat onder 'vliegtuigen' ook helikopters zijn begrepen. De argumenten die de staatssecretarissen daarvoor geven vindt de Afdeling steekhoudend. Een helikopter is een type vliegtuig, namelijk een hefschroefvliegtuig. Ook valt een helikopter onder het begrip 'vliegtuigen' dat in de Luchtvaartwet, die op 1 oktober 1959 in werking trad, is gedefinieerd als: 'luchtvaartuigen zwaarder dan lucht en voorzien van een voortstuwingsinrichting'. Weliswaar is de Hinderwetvergunning geen besluit op grond van de luchtvaartwetgeving, zoals de rechtbank terecht overweegt, maar dat betekent niet dat in dit geval voor de uitleg van het begrip 'vliegtuigen' in de Hinderwetvergunning geen aansluiting zou kunnen worden gezocht bij de definitie van 'vliegtuig' in de luchtvaartwetgeving. Daarbij betreft de Afdeling dat er in dit geval een direct verband is tussen het op grond van de luchtvaartwetgeving toegestane luchtgebonden gebruik en het op grond van de Hinderwetvergunning toegestane grondgebonden gebruik. De schietoefeningen vanuit vliegtuigen die de Hinderwetvergunning toestaat, kunnen namelijk alleen plaatsvinden vanuit vliegtuigen die boven en in nadering van de Vliehors Range op grond van de luchtvaartregelgeving mogen vliegen.

Gelet op het voorgaande is de Afdeling van oordeel dat de Hinderwetvergunning schietoefeningen vanuit helikopters toestond. Dat er, zoals de Waddenvereniging en Natuurmonumenten stellen, op de referentiedatum feitelijk geen schietoefeningen met helikopters plaatsvonden is, daargelaten of dat juist is, voor het antwoord op de vraag wat op grond van de Hinderwetvergunning was toegestaan, niet relevant.

2. De Hinderwetvergunning is verleend voor het houden van schietoefeningen vanuit vliegtuigen en het houden van oefeningen in het werpen van bommen uit vliegtuigen. De Hinderwetvergunning regelt niet met welk type vliegtuig die oefeningen moeten plaatsvinden. Dat betekent dat de Hinderwetvergunning geen beperking stelt aan het type vliegtuig waarmee geoefend wordt. De enige beperking is dat het moet gaan om vliegtuigen die geschikt zijn om mee te schieten of bommen af te werpen. Gelet daarop deelt de Afdeling het standpunt van de staatssecretarissen dat de Hinderwetvergunning ook het gebruik van nieuwe vliegtuigtypes die op het moment van de verlening van de vergunning nog niet bestonden en dus ook van vliegtuigtypes die na de referentiedatum in gebruik zijn genomen, dekt. De Hinderwetvergunning staat er dan ook niet aan in de weg dat de minister bij het bepalen van de gevolgen die zijn toe te rekenen aan de referentiesituatie, is uitgegaan van een gebruik van de Vliehors Range door de vliegtuigtypes F16 en Tornado en de helikoptertypes Chinook, Apache en Cougar. Dat die vliegtuigtypes op de referentiedatum feitelijk niet werden ingezet, zoals de Waddenvereniging en Natuurmonumenten stellen, is, zoals hiervoor ook onder 11.2 en 11.3 uiteengezet, niet relevant voor het antwoord op de vraag wat op grond van de Hinderwetvergunning was toegestaan en in de referentiesituatie mag worden betrokken.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 04-02-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:615

Zaaknummer: 202407825/1/R2

Wetsartikelen:

ANNOTATIE

Nationale veiligheid botst met natuur op Vlieland

mr. J.E. Dijk

Als een project tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden leidt, is het moeilijk een natuurvergunning te krijgen. Sinds de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) op 18 december 2024 in onder andere de Rendac-zaak[1] uitspraak deed over intern salderen, is het er allemaal niet makkelijker op geworden. Veel natuurvergunningen halen de eindstreep niet. Op 14 februari 2026 deed de Afdeling ook weer uitspraak over een aangevraagde natuurvergunning: die voor een wijziging van militaire activiteiten op de zuidpunt van Vlieland. Al sinds jaar en dag wordt daar met straaljagers op doelen op het strand geschoten; in het hart van Natura 2000-gebied de Waddenzee. De aanvrager van die vergunning – het ministerie van Defensie – wist de procedure op een aantal onderdelen te winnen, maar de natuurvergunning haalde de eindstreep niet.

Rendac

Eerst de baanbrekende Afdelingsuitspraak van 18 december 2024 over Rendac. Die ging over het hoger beroep tegen een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: een natuurvergunning) aangevraagd door het destructiebedrijf Rendac in Son en Breugel. Het bedrijf wilde de activiteiten uitbreiden, maar dat zou leiden tot een toename van de stikstofemissie, en ook tot een toename van de depositie van stikstof op de in de buurt gelegen Natura 2000-gebieden. Omdat die gebieden al zwaar overbelast zijn met stikstof is een toename van de depositie niet meer toegestaan. Daarom maakte Rendac gebruik van interne saldering: het toepassen van maatregelen binnen het bedrijf waardoor de toename van de stikstofdepositie werd weggestreept tegen de stikstofdepositie die het oude, vergunde project al veroorzaakte: de toename werd gesaldeerd. Voor 18 december 2024 was de standaard jurisprudentie dat voor intern salderen geen natuurvergunning nodig was, maar in de Rendac-zaak ging de Afdeling om.

Sindsdien is de jurisprudentie dat er voor intern salderen een natuurvergunning nodig is. In een stroomschema dat op de site van de Afdeling[2] te vinden is, legt zij uit hoe er wordt

getoetst.

In grote lijnen gaat dat als volgt: eerst moet beoordeeld worden of het hele project (en dus niet alleen de uitbreiding) tot significante effecten op Natura 2000 kan leiden. Als de bedrijfsactiviteiten een toename van stikstofdepositie op kwetsbare Natura 2000-gebieden tot gevolg hebben, is dat al heel snel het geval. Dan is een natuurvergunning nodig. Die vergunning kan alleen worden verleend, als in een passende beoordeling alsnog significante effecten worden uitgesloten. Een passende beoordeling is een gecompliceerd onderzoek naar de effecten van het project op Natura 2000-gebieden. In die passende beoordeling mogen de effecten van het project worden vergeleken met de referentiesituatie; die situatie mag als een mitigerende maatregel van het project in de passende beoordeling worden meegenomen.

De referentiesituatie wordt in de eerste plaats bepaald door een eerder verleende natuurvergunning. Als die er niet is, wordt gekeken naar de milieutoestemming die gold op het moment dat het Natura 2000-gebied waar de effecten zich voordoen bescherming kreeg op grond van de Habitatrichtlijn. Als nadien milieutoestemmingen zijn verleend (bijvoorbeeld in een milieuvergunning) voor activiteiten die tot een geringere emissie leiden, geldt de meest beperkende toestemming. Daarbij mag alleen worden uitgegaan van onderdelen die feitelijk gerealiseerd zijn op (in beginsel) het moment dat de aanvraag om de natuurvergunning is ingediend. Of, als onderdelen structureel niet meer in gebruik zijn, geldt dat van die onderdelen mag worden uitgegaan als ze zonder natuurvergunning weer in gebruik kunnen worden genomen.

Additionaliteitsvereiste

Daarmee zijn we er nog niet: als een passende beoordeling moet worden gemaakt, moet daarin ook worden onderzocht of is voldaan aan het additionaliteitsvereiste. Die toets moet worden gedaan omdat de mitigerende maatregelen die in de passende beoordeling worden meegenomen ook zouden kunnen worden ingezet om een afname van de stikstofdepositie op Natura 2000 te bewerkstelligen. In gebieden die sterk worden overbelast moet de stikstofbelasting omlaag. De vraag is dan of een maatregel die leidt tot afname van de stikstof niet sowieso al nodig is voor het Natura 2000-gebied. In dat geval kan de maatregel niet ten gunste van het project worden ingezet. De maatregel kan in de eerste plaats geschikt zijn om de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied te behouden of te herstellen; dan gaat het in jargon om een instandhoudingsmaatregel. Het kan ook zijn dat de maatregelen geschikt en nodig zijn om een verdere verslechtering van het Natura 2000-gebied te voorkómen; dan gaat het in jargon om een passende maatregel.[3]

Het additionaliteitsvereiste houdt dus in dat een mitigerende maatregel niet mag worden

ingezet voor het project, als die maatregel toch al nodig is als passende maatregel of als instandhoudingsmaatregel. Bij een passende maatregel moet het bestuursorgaan bij verlening van de natuurvergunning motiveren dat een verslechtering van Natura 2000-gebieden tijdig kan worden voorkómen door het nemen van andere passende maatregelen, waardoor de afname van stikstofdepositie als gevolg van het specifieke project waarvoor de natuurvergunning wordt verleend niet meer nodig is. Voor instandhoudingsmaatregelen geldt dat het bestuursorgaan bij verlening van de natuurvergunning moet motiveren dat bij alle Natura 2000-gebieden waarop het project stikstof deponereert door het treffen van allerlei andere maatregelen een blijvende afname van stikstofdepositie wordt gerealiseerd.

In de meeste besluiten probeert het bestuursorgaan (voor natuurvergunningen is dat in de regel gedeputeerde staten) aan het additionaliteitsvereiste te voldoen door uitvoerig te motiveren welke beleidsmaatregelen allemaal worden genomen om de stikstofdepositie terug te dringen.

Stokoud

Dat is de theorie; dan naar de praktijk van het militaire oefenterrein in Vlieland. Voor dit project was nog nooit eerder een natuurvergunning verleend. Dat gebeurde pas in februari 2022. De vergunning werd door onder andere de Waddenvereniging in beroep aangevochten, en met succes: de rechtbank Noord-Nederland vernietigde de vergunning. Daartegen kwam onder andere de staatssecretaris van Defensie in hoger beroep, en stelde de Waddenvereniging incidenteel hoger beroep in. De Afdeling gaf op 4 februari 2026 een eindoordeel.

In deze zaak was er een passende beoordeling worden gemaakt: de vergunninghouder (de staatssecretaris van Defensie) vond in zoverre zelf dus ook dat significante effecten niet op voorhand konden worden uitgesloten. Er ontstond vervolgens wel discussie over wat de omvang van de referentiesituatie was. In de passende beoordeling mag de referentiesituatie immers als mitigerende maatregel worden meegenomen. Defensie wees op een stokoude Hinderwetvergunning uit 1960; dat was de geldende milieutoestemming in 1994; het moment waarop voor het Natura 2000-gebied de Waddenzee de Habitatrichtlijn-bescherming van toepassing werd. Vanaf 1960, in het heetst van de Koude Oorlog, vonden er dus op Vlieland al schietoefeningen met straaljagers plaats. Hoewel na 1994 de milieutoestemming voor de activiteiten van Defensie een aantal malen was aangepast, komt de discussie in deze zaak er in de kern op neer of en in hoeverre het in de natuurvergunning van 2022 vergunde gebruik al in de Hinderwetvergunning van 1960 was toegestaan.

Helikopters

In de procedure ontspoon zich een uitgebreide discussie over wat er allemaal in de vergunning van 1960 mogelijk werd gemaakt en waar in de referentiesituatie van mocht worden uitgegaan. De natuurvergunning van 2022 werd verleend voor het schieten vanuit allerlei vliegend materieel: straaljagers, transportvliegtuigen, helikopters. Dat mocht volgens Defensie ook al op grond van de Hinderwetvergunning van 1960; die vergunning kende volgens Defensie nauwelijks beperkingen voor de schietoefeningen. Dat de Hinderwetvergunning alleen voor het gooien van bommen uit vliegtuigen werd verleend en helikopters niet werden genoemd, maakte niet uit; een helikopter was per slot van rekening ook een soort van vliegtuig. De Waddenvereniging dacht daar heel anders over en kreeg van de rechtbank gelijk. Het is volgens de rechtbank niet boven elke twijfel verheven dat onder een helikopter ook een vliegtuig moet worden verstaan.

De Afdeling gaat niet mee in de redenering van de rechtbank. Een helikopter is volgens de staatsraden een bepaald type vliegtuig; namelijk een hefschroefvliegtuig. Een helikopter valt ook onder het begrip 'vliegtuig' in de Luchtvaartwet. Volgens deze wet is een vliegtuig een 'luchtvaartuig zwaarder dan lucht en voorzien van een voortstuwingsinrichting'. Dat geldt volgens de Afdeling allemaal ook voor helikopters.

Nationale Veiligheid

Onderwerp van geschil was in deze zaak ook de additionaliteitstoets.

Volgens die toets moet dus worden beoordeeld of de mitigerende maatregelen niet moeten worden ingezet voor behoud en herstel van het Natura 2000-gebied. Nu onder de mitigerende maatregelen ook de referentiesituatie valt, moet dus worden onderzocht of het beperken of geheel opheffen van het oefenterrein niet moet worden ingezet als instandhoudings- of passende maatregel voor behoud en herstel van de Waddenzee. Dat vond de staatssecretaris van Defensie veel te ver gaan. Hij redeneerde dat het oefenterrein van essentieel belang is voor de internationale veiligheid. Alleen al daarom was beperking, laat staan opheffing van de activiteiten op Vlieland geen geschikte instandhoudings- of passende maatregel. Een additionaliteitstoets hoefde volgens haar dus niet te worden verricht.

Daar ging de Afdeling niet in mee. Het belang van de nationale veiligheid kan geen rol spelen bij de vraag of een maatregel op zichzelf kan worden ingezet als instandhoudings- of passende maatregel. Iedere maatregel die ertoe kan leiden dat de instandhoudingsdoelstellingen worden gehaald en verdere verslechtering van Natura 2000-gebieden wordt voorkomen, is op zichzelf een geschikte maatregel. Het verdwijnen of beperken van de schietoefeningen leidt tot een flinke afname van geluidhinder en tot een afname van de stikstofdepositie en is alleen al daarom geschikt als instandhoudings- of passende maatregel. In deze procedure moet dus

toch nog een additionaliteitstoets worden verricht.

De Afdeling erkent vervolgens wel het elementaire belang van het oefenterrein voor 's lands veiligheid en ze geeft ook een escape: bij de daadwerkelijke keuze van de te treffen maatregelen heeft de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV) bij het nemen van een besluit beoordelingsruimte.

Daarmee maakt de Afdeling het de minister van LNV naar mijn mening toch iets te makkelijk. Als de beperking of zelfs opheffing van het schietterrein op Vlieland nodig is voor het behoud en het herstel van Natura 2000-gebieden, en de andere maatregelen die men wil treffen bieden geen of in ieder geval te weinig soelaas, dan kan alleen een natuurvergunning met de ADC-toets worden verleend. Aan de D-voorwaarde (dwingende reden van groot openbaar belang) is dan waarschijnlijk wel voldaan. Maar er zal dan ook nog aan de voorwaarden van de A (alternatieven) en de C (compensatie) moeten worden voldaan. Hoewel de ervaring leert dat een plan of project ook met de ADC-toets wel te realiseren valt, stroomt er nog heel wat water door de Waddenzee voordat er een deugdelijke natuurvergunning ligt. Al die tijd is het gewijzigde gebruik van het oefenterrein dan dus illegaal. Ik heb, mede gezien alle internationale dreigingen die op ons afkomen, weinig illusies over de bereidheid van Defensie om dat gewijzigde gebruik van Vlieland als oefenterrein in afwachting van de natuurvergunning in het belang van de natuurwaarden even on hold te zetten, laat staan dat de minister van LNV daarop zal gaan handhaven.

[1] ECLI:NL:RVS:2024:4923.

[2] www.raadvanstate.nl.

[3] Over het onderscheid tussen passende maatregelen en instandhoudingsmaatregelen heeft de Afdeling een lezenswaardige (tussen)uitspraak gedaan op 30 april 2025 (ECLI:NL:RVS:2025:1971, r.o. 78 en verder, over de verbreding van de A27 bij Amelisweerd).

RECHTSPRAAK

Handhaving/Woensdrecht

Handhaving onder de Omgevingswet. Overtreding van bepalingen uit het omgevingsplan en het Besluit activiteiten leefomgeving.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Woensdrecht (het college) heeft een last onder dwangsom opgelegd vanwege:

1. overtreding van artikel 4.708 in samenhang met 3.312 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), omdat de onveilige zone voor de skeetbaan en de trapbaan niet voldoet aan de afstandseisen en niet ligt binnen de afgebakende begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht. Bovendien is niet geborgd dat tijdens het schieten geen personen aanwezig zijn in het gebied waarin de hagel afkomstig uit vuurwapens kan neerkomen (de onveilige zone);
2. overtreding van artikel 260 in samenhang met 22.61 van het Omgevingsplan van de gemeente Woensdrecht (Omgevingsplan) omdat geen deugdelijk akoestisch rapport is ingediend.

Het college heeft verder een last onder dwangsom opgelegd vanwege overtreding van artikel 22.81 van het Omgevingsplan, omdat de schotenregistratie geen onderscheid maakt in het aantal schoten, het type munitie (low-noise of regulier) en de verdeling daarvan per baan.

Rechtsvragen

1. Is sprake van overtreding van artikel 22.81 van het Omgevingsplan?
2. Heeft verzoeker artikel 4.708 van het Bal overtreden?
3. Is sprake van overtreding van artikel 22.60 en 22.61 van het Omgevingsplan?

Uitspraak

Toetsingskader

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet (Ow) en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden. Zowel de handhavingsverzoeken als de lasten onder dwangsom zijn van na deze datum. Dat betekent dat in dit geval de Ow van toepassing is.

Artikel 3.311, eerste lid, van het Bal bepaalt dat het exploiteren van een schietbaan waar met vuurwapens wordt geschoten een milieubelastende activiteit is zoals bedoeld in artikel 2.1 van het Bal. Uit artikel 3.312, eerste lid, aanhef en onder c, van het Bal volgt dat de regels van paragraaf 4.61 van het Bal van toepassing zijn voor een kleiduivenbaan. Artikel 4.708 bepaalt dat de schietbaan een gebied in de vorm van een cirkelsector moet hebben die voldoet aan tabel 4.708, waarin hagel afkomstig uit vuurwapens kan neerkomen tijdens het schieten. Volgens het tweede en derde lid mogen in dit gebied tijdens het schieten geen mensen aanwezig zijn en moet het gebied liggen binnen de afgebakende begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht.

De schietbaan ligt binnen het gebied waarop het Omgevingsplan gemeente Woensdrecht (Omgevingsplan) van toepassing is. Artikel 22.41 van het Omgevingsplan verklaart afdeling 22.3 van het Omgevingsplan van toepassing op milieubelastende activiteiten zoals bedoeld in de bijlage van de Ow.

Artikel 22.60, eerste lid, aanhef en onder h van het Omgevingsplan bepaalt dat geluidsonderzoek wordt verricht bij een buitenschietbaan als bedoeld in artikel 22.79 van het Omgevingsplan. Op grond van artikel 22.61, eerste lid, van het Omgevingsplan moet het rapport van het geluidsonderzoek, bedoeld in artikel 22.60, ten minste vier weken voor het begin van de activiteit worden verstrekt aan het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 22.80 van het Omgevingsplan bepaalt dat met het oog op het voorkomen of het beperken van geluidhinder, het geluid door een activiteit als bedoeld in artikel 22.79 op een geluidgevoelig gebouw ten hoogste is: 50 dB 'Bs,dan'. Volgens artikel 22.81, eerste lid, van het omgevingsplan moeten de volgende gegevens worden geregistreerd:

a. dagelijks het aantal schoten of ontploffingen per wapentype, per dag-, avond- en nachtperiode, per baan.

Het voormalige bestemmingsplan 'Buitengebied, geconsolideerde versie 2019' maakt onderdeel uit van het Omgevingsplan. Het perceel van de schietbaan heeft de bestemming 'Sport' (artikel 25 van het bestemmingsplan) met functieaanduiding 'specifieke vorm van

sport- schietbaan’.

Volgens artikel 5:1, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is een overtreding een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Uit het tweede lid volgt dat een overtreder degene is die de overtreding pleegt of medepleegt. Het derde lid bepaalt dat overtredingen kunnen worden begaan door natuurlijke personen en rechtspersonen en dat artikel 51, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafrecht van overeenkomstige toepassing is.

Op grond van artikel 125 van de Gemeentewet is het college bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang, indien de last strekt tot handhaving van regels die het gemeentebestuur uitvoert. Op grond van artikel 18.2 in samenhang met artikel 5.8 van de Omgevingswet voert het college de regels omtrent milieubelastende activiteiten uit. Op grond van artikel 5:32 en 5:4 van de Awb is het college ook bevoegd een last onder dwangsom op te leggen.

Ad 1. De voorzieningenrechter is van oordeel dat [verzoeker 2] V.O.F. artikel 22.81, eerste lid, onder a van het Omgevingsplan heeft overtreden omdat de schotenregistratie 2024 niet voldoet aan de gegevens die volgens dat artikel moeten worden geregistreerd. Gelet op de toelichting van partijen, is de inhoud van de schotenregistratie niet gebaseerd op tellingen van het aantal schoten, maar tot stand gekomen op schattingen gebaseerd op het aantal schotels dat wordt gelanceerd. Uit de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 22.81 van het Omgevingsplan volgt echter dat het aantal schoten moet worden geteld. Schattingen zijn dan niet voldoende. Het college is daarom bevoegd om een last onder dwangsom op te leggen aan [verzoeker 2] V.O.F.

Ad 2. De voorzieningenrechter is met het college van oordeel dat artikel 4.708 van het Bal is overtreden. Tussen partijen staat immers niet ter discussie dat de trap- en skeetbaan niet voldoen aan de eisen van tabel 4.708 bij artikel 4.708, eerste lid van het Bal. Dat betekent dat sprake is van een overtreding en dat het college bevoegd is om handhavend op te treden.

Het betoog van [verzoeker 1] B.V. dat inmiddels alleen met LN munitie wordt geschoten en dat dit type munitie minder ver draagt, maakt dit niet anders omdat de tabel bij artikel 4:708 geen kortere afstandseisen kent voor dit type munitie. De rechtbank stelt vast dat de discussie of de baan ook op een andere wijze dan door het voldoen aan de afstandsnormen uit artikel 4:708 veilig kan opereren, aan de orde is in een beroepsprocedure over het door het college afgewezen verzoek om gelijkwaardige maatregelen te accepteren. De rechtbank heeft er daarom in deze handhavingszaak niet vanuit te gaan dat die – volgens [verzoeker 1] B.V.

gelijkwaardige – maatregelen handhaving onnodig maken. De dranghekken en borden zijn ten slotte onvoldoende om personen daadwerkelijk tegen te houden, terwijl in het Bal staat: ‘In het gebied zijn tijdens het schieten geen personen aanwezig’. Het belemmeren van personen is niet voldoende, dus ook het tweede lid is overtreden.

Ad 3. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter heeft het college in redelijkheid kunnen vaststellen dat de akoestische rapportage niet voldoende is en dus dat sprake is van een overtreding. De grondslag van deze overtreding in de last (artikel 22.60 en 22.61 van het Omgevingsplan) is echter onvolledig. Artikel 22.60 in samenhang met artikel 22.61 van het Omgevingsplan bepalen namelijk dat vier weken voor het begin van de activiteit een geluidsonderzoek moet zijn verstrekt. Het is niet in geschil dát een geluidsonderzoek is verstrekt aan het college (zij het te laat). Naar de letter is voldaan aan deze bepalingen.

De discussie gaat echter over de volledigheid en dus de kwaliteit van het geluidsonderzoek. Volgens het college moeten de woningen aan de [adres 3] / [adres 4] en [adres 5] / [adres 6] namelijk worden meegenomen in dit geluidsonderzoek en volgens [verzoeker 1] B.V. niet.

Tijdens de zitting is namens het college toegelicht dat artikel 22.60 en artikel 22.61 in samenhang moeten worden gelezen met artikel 22.80 van het Omgevingsplan. In dat artikel staat dat met het oog op het voorkomen of het beperken van geluidhinder, het geluid door een activiteit als bedoeld in artikel 22.79 op een geluidgevoelig gebouw ten hoogste is: ‘50 Bs,dan’. De voorzieningenrechter begrijpt dat het college hiermee bedoelt dat de grondslag voor de overtreding dus moet zijn artikel 22.60 en artikel 22.61 in samenhang met artikel 22.80 van het Omgevingsplan. De voorzieningenrechter kan dit volgen en volgt ook dat [verzoeker 1] B.V. in strijd heeft gehandeld met deze artikelen door de woningen aan de [adres 3] / [adres 4] en [adres 5] / [adres 6] niet mee te nemen als geluidgevoelige objecten. De omstandigheid dat een beheerder woont aan de [adres 2] , maakt niet dat sprake is van een bedrijfswoning voor de schietbaan omdat de [adres 2] een andere bestemming heeft, namelijk ‘horeca’. Dat een andere (voormalige mantelzorg)woning thans leegstaat, maakt niet zonder meer dat ook deze woning niet als geluidgevoelige bestemming kan worden beschouwd. De voorzieningenrechter stelt dus vast dat sprake is van een gebrekkige grondslag, maar het college kan dit herstellen met een beslissing op bezwaar. Dit gebrek rechtvaardigt dus geen schorsing.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 23-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:2129

Zaaknummer: 26/1012 en 26/1013

Wetsartikelen: 4.708 Besluit activiteiten leefomgeving

RECHTSPRAAK

Handhaving/Breda

Er wordt niet voldaan aan de derde eis van artikel 22.27 sub f van het omgevingsplan. Daarmee is de uitzondering op de vergunningplicht die wordt geregeld in dit artikel niet van toepassing op de erfafscheiding. De erfafscheiding van eisers is dus op grond van artikel 22.26 van het omgevingsplan vergunningplichtig. Deze bepaling, in samenhang met artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet, wordt door eisers overtreden.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Breda (het college) heeft aan eisers een last onder dwangsom opgelegd. Met het plaatsen van de erfafscheiding zonder de daartoe vereiste omgevingsvergunning handelen eisers volgens het college namelijk in strijd met artikel 22.26 van het Omgevingsplan gemeente Breda (het omgevingsplan) in samenhang met artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet.

Eisers hebben bezwaar gemaakt tegen het primaire besluit. Het college heeft het bezwaar ongegrond verklaard. Het primaire besluit is hiermee in stand gelaten.

Rechtsvragen

1. Is sprake van een overtreding van het omgevingsplan?
2. Zo ja, pakt de desbetreffende omgevingsplanregel onevenredig uit en dient deze buiten toepassing te worden gelaten?

Uitspraak

1. Ingevolge artikel 22.26 van het omgevingsplan is het verboden zonder een omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken.

Artikel 22.27, aanhef en onder f, van het omgevingsplan maakt hier onder meer een uitzondering op. Op grond van deze bepaling geldt het verbod uit artikel 22.26 van het omgevingsplan niet voor de activiteiten, bedoeld in dat artikel, als die betrekking hebben op een erf- of perceelafschieding, als wordt voldaan aan de volgende eisen:

1. hoger dan 1 meter maar niet hoger dan 2 meter;
2. op een erf of perceel waarop al een gebouw staat waarmee de afschieding in functionele relatie staat; en
3. achter de lijn die langs de voorkant van dat gebouw evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied.

Niet in geschil tussen partijen is dat voldaan wordt aan voorwaarden 1 en 2 van artikel 22.27, aanhef en onder f, van het omgevingsplan. Er dient dus alleen nog gekeken te worden of de erfafschieding achter de lijn ligt die langs de voorkant van dat gebouw evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied.

In artikel 1.86 van het bestemmingsplan wordt het begrip 'voorgevel' gedefinieerd. De voorgevel is volgens deze bepaling de naar de weg of aan het openbaar gebied gekeerde gevel van een gebouw of, indien het een gebouw betreft van meer dan één naar de weg of het openbaar gebied gekeerde gevel, de gevel die door zijn aard, functie, constructie dan wel gelet op uitstraling ervan als belangrijkste gevel kan worden aangemerkt.

De rechtbank begrijpt het zinsgedeelte 'de naar de weg of aan het openbaar gebied gekeerde gevel' aldus dat de gevel direct aan de weg of het openbaar gebied moet grenzen. Op basis hiervan stelt de rechtbank vast dat de noord-, oost- en zuidgevel van de woning van eisers niet naar de weg dan wel naar het openbaar gebied gekeerd is. Tussen deze gevels en de Haagweg/Heuvelstraat staan namelijk huizen en tuinen.

Zoals de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) eerder heeft overwogen (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1725, overweging 5.1) moet, wanneer er discussie ontstaat over de vraag welke gevel de voorgevel is, primair worden afgegaan op de ligging van de voorgevelrooilijn zoals die in het bestemmingsplan of de bouwverordening is aangegeven, zoals artikel 1, eerste lid, van bijlage II van het Bor bepaalt. Als ook dan nog twijfel bestaat, zal de feitelijke situatie doorslaggevend zijn voor het antwoord op de vraag waar zich de voorgevel bevindt. Zie de

uitspraak van de Afdeling van 10 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2825.

Op basis van de definitiebepaling van 'voorgevelrooilijn', te vinden in artikel 1.87 van het bestemmingsplan (zie bijlage), kan in deze situatie geen voorgevelrooilijn vastgesteld worden. Er ligt namelijk geen weg aan de voorzijde van de woning. Er kan dan ook geen lijn die evenwijdig aan de as van de weg is gelegen worden vastgesteld. De feitelijke situatie is dus doorslaggevend bij het vaststellen van de voorkant van het gebouw.

Uit de foto's van de woning van eisers die in het dossier zijn opgenomen, blijkt dat de voordeur en de hoofdonthuizing van het perceel zich aan de westgevel bevinden. Zie de uitspraken van de Afdeling van 14 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1547 en van 10 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2825. Gelet daarop is de rechtbank van oordeel dat de westgevel de voorgevel en dus de voorkant van het gebouw is.

Ingevolge artikel 1.1 van het omgevingsplan zijn de begripsbepalingen die, op de dag van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zijn opgenomen in (voor zover relevant) Bijlage 1 bij het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), van toepassing op hoofdstuk 22 van het omgevingsplan.

In Bijlage 1 bij het Bbl staat een definitie van het begrip 'openbaar toegankelijk gebied'. Hieronder wordt verstaan: wegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, en pleinen, parken, plantsoenen, openbaar vaarwater en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen alleen bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

Naar het oordeel van de rechtbank kan het zijpad van de Haagweg, waar de voordeur van de woning van eisers op uitkijkt, niet worden aangemerkt als openbaar toegankelijk gebied. Daarbij betreft de rechtbank de volgende omstandigheden. Het zijpad hoort bij het perceel van eisers en is dus in private eigendom. Mede gelet op de private eigendom is het niet zo dat eenieder zich desgewenst mag ophouden en bijvoorbeeld mag parkeren op dit pad. Het pad wordt enkel gebruikt door bestemmingsverkeer. Zo maken eisers en derde-belanghebbende gebruik van het pad om bij hun woning te komen. Ook is er een brandgang die loopt vanaf het pad waarvan de bewoners van een aantal huizen die grenzen aan de Haagweg gebruik kunnen maken. De rechtbank is van oordeel dat het gebruik door deze bewoners en hun eventuele bezoekers ook valt onder bestemmingsverkeer. Daarnaast is de particuliere eigenaar (lees: eisers) verantwoordelijk voor het onderhoud van het zijpad en heeft het zijpad een woonbestemming en geen verkeersbestemming. Het zijpad fungeert dus enkel als in- en uitrit

voor de woningen aan het zijpad. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3140.

Voor de rechtbank staat buiten twijfel dat de Haagweg wel kan worden aangemerkt als aangrenzend openbaar toegankelijk gebied in de zin van artikel 1 van bijlage II van het Bor. De Haagweg is immers een openbare weg, die voor iedereen toegankelijk is. Het pad komt uit op de Haagweg. Daarom kan de Haagweg worden aangemerkt als aangrenzend openbaar toegankelijk gebied als hiervoor vermeld.

Op basis van de bovenstaande overwegingen stelt de rechtbank vast dat de lijn langs de voorkant van de woning van eisers niet evenwijdig loopt aan het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied. Die lijn, die dus loopt over het pad, dat geen openbaar toegankelijk gebied is, staat haaks op de Haagweg, die wel aan te merken is als openbaar toegankelijk gebied. Dit betekent dat niet voldaan wordt aan de derde eis van artikel 22.27 sub f van het omgevingsplan. Daarmee is de uitzondering op de vergunningplicht die wordt geregeld in dit artikel niet van toepassing op de erfafscheiding. De erfafscheiding van eisers is dus op grond van artikel 22.26 van het omgevingsplan vergunningplichtig. Deze bepaling, in samenhang met artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet, wordt door eisers overtreden.

2. Zoals volgt uit de uitspraak van de grote kamer van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBB) van 26 maart 2024, ECLI:NL:CBB:2024:190, moet de bestuursrechter telkens bepalen of een beroep op het evenredigheidsbeginsel strekt tot exceptieve toetsing van (een bepaling in) het algemeen verbindende voorschrift (avv), tot rechtstreekse toetsing van het bestreden besluit waarmee aan het algemeen verbindende voorschrift toepassing is gegeven of tot beide. Als een beroep alleen inhoudt dat toepassing van de bepaling in het voorliggende geval onevenredig uitpakt en daarom buiten toepassing moet blijven, toetst de bestuursrechter het bestreden besluit rechtstreeks aan het evenredigheidsbeginsel.

Zoals verder volgt uit de voornoemde uitspraak van het CBB van 26 maart 2024, heeft bij een gebonden bevoegdheid op het niveau van het avv al een belangenafweging in algemene zin plaatsgevonden. De uitkomst daarvan is neergelegd in de voorwaarden voor de uitoefening van die bevoegdheid. Daarmee is in beginsel ook de evenredigheid van het besluit gegeven. Het te nemen besluit volgt uit het wel of niet vervuld zijn van de toepassingsvoorwaarden en het bestuursorgaan hoeft daarbij geen belangenafweging te maken. Toch kunnen er bijzondere omstandigheden zijn die maken dat in een voorliggend geval toepassing van het avv voor een of meer belanghebbenden zozeer in strijd komt met het evenredigheidsbeginsel dat die toepassing achterwege moet blijven. Dit betekent dat het bestuursorgaan nog wel moet

beoordelen of er bijzondere omstandigheden zijn die maken dat toepassing van het avv in het voorliggende geval tot een onevenredige uitkomst zou leiden. Daarbij gaat het dan alleen nog om de evenwichtigheid. Een besluit is onevenwichtig als het in de gegeven omstandigheden voor een of meer belanghebbenden onredelijk bezwarend is. Zie de uitspraak van de Afdeling van 2 juli 2025, ECLI:NL:RVS:2025:3000.

Eisers stellen zich op het standpunt dat toepassing van artikel 22.27, aanhef en onder f, van het omgevingsplan in dit geval onevenredig uitpakt en dat de bepaling daarom buiten toepassing moet blijven. De rechtbank constateert dat de bepaling een gebonden bevoegdheid is. Als aan de voorwaarden is voldaan, is er een uitzondering op de vergunningplicht. De evenredigheid is dus in beginsel gegeven. De rechtbank moet dus alleen nog beoordelen of er bijzondere omstandigheden zijn die maken dat toepassing van voor eisers onredelijk bezwarend is. Eisers hebben als bijzondere omstandigheid aangevoerd dat de erfafscheiding ligt op een bijzondere locatie, namelijk op een ingesloten perceel.

De rechtbank is van oordeel dat het beroep op het evenredigheidsbeginsel niet slaagt. Op basis van artikel 22.26 van het omgevingsplan is het de norm dat een erfafscheiding vergunningplichtig is. Dat eisers door toepassing van artikel 22.27, aanhef en onder f, van het omgevingsplan een voordeel ten opzichte van de norm mislopen acht de rechtbank niet onredelijk bezwarend. Eisers kunnen bovendien nog altijd omgevingsvergunning aanvragen om de erfafscheiding te legaliseren.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 12-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:1720

Zaaknummer: 25/2100

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Lopik

Het college heeft zijn eerder ingenomen standpunt verlaten en erkend dat de weigering van de omgevingsvergunning niet in stand kan blijven, omdat de aanvraag voldoet aan het bestemmingsplan. De uitlating die namens het college door de juridisch adviseur handhaving van de gemeente is gedaan, kwalificeert als een toezegging die aan het college kan worden toegerekend. Het ingenomen standpunt dat een bedrijfswoning noodzakelijk is, maakt dat er nu geen ruimte meer is voor een ander oordeel dan dat de vergunning moet worden verleend.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Lopik (het college) heeft de aanvraag van eiser om een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bedrijfswoning, afgewezen.

Met het bestreden besluit heeft het college het bezwaar ongegrond verklaard en de weigering onder aanvulling van de motivering in stand gelaten.

De rechtbank heeft het beroep op zitting (de eerste zitting) behandeld. Op de zitting heeft de rechtbank met partijen gezocht naar een oplossing van het geschil. Partijen hebben op de zitting de afspraak gemaakt dat het college beziet of voor de bedrijfswoning alsnog een omgevingsvergunning kan worden verleend als eiser een financiële onderbouwing van het bedrijfsplan overlegt. De afspraken die partijen op zitting hebben gemaakt zijn vastgelegd in een verkort proces-verbaal.

Het college heeft de rechtbank schriftelijk meegedeeld dat het de gevraagde financiële gegevens heeft ontvangen op basis waarvan het college de noodzaak voor een bedrijfswoning heeft vastgesteld.

Gelet op het feit dat de rechtbank het college ruim de tijd heeft gegeven voor het nemen van een nieuw besluit en dit besluit is uitgebleven, heeft de rechtbank een nieuwe zitting gepland en de gemachtigde van het college opgeroepen om op de zitting te verschijnen.

Rechtsvraag

Kon het college, gelet op de toezegging die aan het college kan worden toegerekend, terugkomen van zijn standpunt dat de bedrijfswoning noodzakelijk is?

Uitspraak

Ten tijde van de aanvraag gold het bestemmingsplan 'Eerste herziening bestemmingsplan Landelijk gebied'. In dit bestemmingsplan had het perceel van eiser de bestemming 'Recreatie-Dagrecreatie' en de functieaanduiding 'specifieke vorm van recreatie-paardenstalling-houderij'. De voor 'Recreatie-Dagrecreatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor één bedrijfswoning per bestemmingsvlak, tenzij anders is aangeven ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten', waarvoor geldt dat bedrijfswoningen niet zijn toegestaan. Het perceel van eiser heeft geen aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten', zodat bij recht één bedrijfswoning is toegestaan. Een bedrijfswoning wordt gedefinieerd als: een woning in of bij een gebouw of op dan wel bij een terrein bestemd voor (het gezin van) een persoon, wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming, noodzakelijk is. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is voor de vraag naar de noodzaak van een bedrijfswoning van belang of de bedrijfsprocessen ter plaatse zoveel tijd en aandacht opeisen, dat op grond daarvan een redelijk belang om op het perceel te wonen aanwezig moet worden geacht. Het is aan de aanvrager om aannemelijk te maken dat dat belang bestaat (uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3412).

Met het bestreden besluit heeft het college zich op het standpunt gesteld dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat een bedrijfswoning noodzakelijk is met het oog op de bedrijfsprocessen. Een doorslaggevend argument hierbij was dat de bedrijfsvoering zoals beoogd nog niet voldoende concreet was gemaakt en van onzekere factoren afhing. Eiser heeft aangevoerd dat het bedrijf pas echt kan starten als de bedrijfswoning is gebouwd. Op de eerste zitting heeft de rechtbank met partijen gesproken over de mogelijkheid om een voorschrift aan de omgevingsvergunning te verbinden dat de bedrijfswoning pas in gebruik mag worden genomen als de bedrijfsvoering is gestart.

Naar aanleiding van de gemaakte afspraken op de eerste zitting heeft eiser op verzoek van het college nadere stukken overgelegd, op grond waarvan het college heeft gezien of er toch een noodzaak voor een bedrijfswoning aanwezig is. Bij brief van 3 juni 2025 heeft het college laten weten dat het op basis van die gegevens tot de conclusie is gekomen dat er wel een noodzaak bestaat voor een bedrijfswoning. Het college heeft daarmee zijn eerder ingenomen standpunt verlaten en erkend dat de weigering van de omgevingsvergunning niet in stand kan blijven,

omdat de aanvraag voldoet aan het bestemmingsplan. De uitlating die namens het college door de juridisch adviseur handhaving van de gemeente in de brief van 3 juni 2025 is gedaan, kwalificeert als een toezegging die aan het college kan worden toegerekend. Dat heeft de gemachtigde van het college op de tweede zitting ook erkend.

Het ingenomen standpunt dat een bedrijfswoning noodzakelijk is, maakt dat er nu geen ruimte meer is voor een ander oordeel dan dat de vergunning moet worden verleend. Met het gewijzigd standpunt van het college op de tweede zitting is de gedane toezegging niet ongedaan gemaakt. Anders dan het college tijdens de tweede zitting heeft toegelicht, bestaat er geen ruimte meer voor een afweging van belangen. De toezegging in de brief van 3 juni 2025 steunt immers op het oordeel dat een bedrijfswoning noodzakelijk is en dat op grond van het op de aanvraag van toepassing zijnde bestemmingsplan geen andere uitkomst mogelijk is dan dat de omgevingsvergunning wordt verleend. Dat inmiddels het bestemmingsplan ‘Tweede herziening bestemmingsplan Landelijk gebied’ in werking is getreden, waarin het perceel van eiser de functieaanduiding ‘bedrijfswoning uitgesloten’ heeft, doet niet ter zake in onderhavige procedure. Dat geldt ook voor het door de gemachtigde van het college tijdens de tweede zitting toegelichte, nog door het college vast te stellen, toekomstige beleid over de aanvaardbaarheid van bedrijfswoningen. Nu het bestemmingsplan met het door het college ingenomen standpunt op 3 juni 2025 geen grond voor weigering van de omgevingsvergunning biedt en van andere weigeringsgronden niet is gebleken, maakt dat er maar één uitkomst mogelijk is, namelijk dat de gevraagde omgevingsvergunning wordt verleend.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 25-02-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:787

Zaaknummer: UTR 24/5787 R

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 onder a Wabo

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Rotterdam

Omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (kappen bomen). Vervallen onlosmakelijke samenhang onder de Omgevingswet. Voor een voorlopig oordeel over de rechtmatigheid van de voorliggende vergunning is alleen het stelsel van weigeringsgronden uit de APV relevant en niet of een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, zoals de flora- en fauna-activiteit uit artikel 5.1, tweede lid, onder g van de Omgevingswet, noodzakelijk is en of zo'n vergunning kan worden verleend.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit verleend voor het kappen van bomen.

Met de bestreden besluiten heeft het college de bezwaren van verzoekers ongegrond verklaard en de omgevingsvergunning in stand gelaten. Verzoekers hebben tegen de bestreden besluiten beroep ingesteld en de voorzieningenrechter gevraagd om een voorlopige voorziening te treffen.

Rechtsvraag

Is in het voorliggende geval waarin alleen de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit (kapvergunning) is verleend relevant of een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, zoals de flora- en fauna-activiteit is aangevraagd (en verleend)?

Uitspraak

De voorzieningenrechter stelt vast dat het hier gaat om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit 'het vellen van een boom' (een kapvergunning). Vergunninghoudster heeft alleen voor deze omgevingsplanactiviteit een vergunning gevraagd en gekregen. Gelet op

hetgeen verzoekers hebben aangevoerd, begrijpt de voorzieningenrechter het zo dat verzoekers menen dat voor het kappen van de populieren óók een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk is omdat de essentiële vliegroute van de vleermuizen wordt aangetast en uit het ecologisch werkprotocol niet blijkt hoe deze vliegroute wordt gecompenseerd. Onder de Omgevingswet is de zogeheten onlosmakelijke samenhang zoals die gold onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (de Wabo) komen te vervallen. Onder de Wabo moest kort gezegd in één keer voor alle activiteiten die onlosmakelijk samenhangen een omgevingsvergunning worden aangevraagd en verleend. Het systeem van de Omgevingswet is zo dat de aanvrager zelf bepaalt voor welke activiteiten hij wel en niet gelijktijdig een aanvraag doet. Dit heeft tot gevolg dat voor de voorzieningenrechter in deze procedure alleen de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit (de kapvergunning) zoals die nu is verleend ter beoordeling voor ligt. Voor een voorlopig oordeel over de rechtmatigheid van de voorliggende kapvergunning is dus alleen het stelsel van weigeringsgronden uit artikel 4:11b van de APV relevant en niet of een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, zoals hier de flora- en fauna-activiteit uit artikel 5.1, tweede lid, onder g van de Ow, noodzakelijk is en of zo'n vergunning kan worden verleend.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 04-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2026:3078

Zaaknummer: ROT 26/1345

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 22.8 Omgevingswet en 5.1 lid 2 onder g Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Wijzigingsbesluit/Ouder-Amstel

Artikel 22.6, eerste lid, van de Ow staat niet in de weg aan het opnemen van een voorrangregel in het (nieuwe deel van het) omgevingsplan. De raad heeft het belang van verzoeker onvoldoende betrokken bij het nemen van het wijzigingsbesluit.

Casus

Bij besluit van 22 mei 2025 heeft de raad 'Vorbereidingsbesluiten, beperkingengebied lokale spoorweg en bodem' als wijziging van het omgevingsplan van de gemeente Ouder-Amstel vastgesteld (het besluit tot wijziging). Voorafgaand aan dit besluit was op 27 juni 2024 een voorbereidingsbesluit genomen. Tegen het besluit tot wijziging heeft de eigenaar van een pand in Ouderkerk aan de Amstel beroep ingesteld en de voorzieningenrechter verzocht een voorlopige voorziening te treffen. Verzoeker exploiteerde tot begin 2024 op de begane grond van het pand een restaurant. De bovenverdiepingen werden voor woondoeleinden gebruikt. Na sluiting van het restaurant stond het gehele pand leeg. Verzoeker is vervolgens het pand gaan verbouwen, zodat ook de begane grond voor woondoeleinden geschikt zou worden, hetgeen het vigerende bestemmingsplan toestaat.

Met de inwerkingtreding van het besluit tot wijziging is aan het gebied waarin het perceel van verzoeker ligt, het werkingsgebied 'Centrum - Wonen begane grond uitgesloten' toegekend. Met het besluit tot wijziging zijn ook de artikelen 7.1 tot en met 7.5 aan de regels van het omgevingsplan toegevoegd.

Artikel 7.1 van de regels van het omgevingsplan luidt als volgt: 'Deze paragraaf is van toepassing op het behoud van winkels op de locatie "Centrum - wonen begane grond uitgesloten".'

Artikel 7.3 luidt als volgt: 'Het is verboden om op de locatie "Centrum - wonen begane grond uitgesloten" op de begane grond te wonen.'

Artikel 7.4 luidt als volgt: 'De regels die gelden op de locatie uit de bestemmingsplannen, die

onderdeel zijn van het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan, blijven gelden, zolang deze niet in strijd zijn met deze afdeling.’

Op grond van deze artikelen is bewoning van de begane grond in het centrumgebied binnen de bestemming ‘Centrum’ van het bestemmingsplan ‘Ouderkerk aan de Amstel’ niet langer toegestaan. Verzoeker kan zich hier niet mee verenigen. Hij betoogt dat de raad zijn belang bij het behoud van het bestaande dan wel voorgenomen gebruik van de begane grond voor woondoeleinden onvoldoende bij de vaststelling van het besluit tot wijziging heeft betrokken. De raad stelt ter onderbouwing van deze wijziging dat het uit een oogpunt van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties niet langer wenselijk is om het gebruik van de begane grond van panden in het centrumgebied voor woondoeleinden toe te staan. Het omzetten van winkels naar wonen acht de raad niet wenselijk. Hiermee wenst de raad versnippering van het detailhandelsaanbod in het centrumgebied te voorkomen en daarmee de herkenbaarheid en belevingswaarde van het centrumgebied als winkelgebied te stimuleren.

Rechtsvragen

1. Is het op grond van de Omgevingswet toegestaan om in het (nieuwe deel van het) omgevingsplan een voorrangregel op te nemen die ertoe leidt dat regels uit bestemmingsplannen, die onderdeel zijn van het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan, niet gelden als ze in strijd zijn met planregels die met een wijzigingsbesluit aan het omgevingsplan zijn toegevoegd?
2. Heeft de raad het belang van verzoeker bij het behoud van het bestaande dan wel voorgenomen gebruik van de begane grond voor woondoeleinden onvoldoende bij de vaststelling van het besluit tot wijziging betrokken?

Uitspraak

1. De voorzieningenrechter stelt vast dat in artikel 7.4 van het (nieuwe deel van het) omgevingsplan een zogenoemde voorrangregel is opgenomen, waarmee de verhouding tussen het tijdelijke deel en het nieuwe deel van het omgevingsplan wordt geregeld. Hoewel de beroepsgronden van [verzoeker] daar geen aanleiding toe geven, ziet de voorzieningenrechter aanleiding om de rechtspraktijk duidelijkheid te bieden over de rechtmatigheid van voorrangregels in verhouding tot artikel 22.6, eerste lid, van de Ow.

In artikel 22.6, eerste lid, van de Ow is geregeld dat bij de vaststelling van een omgevingsplan de voor een locatie geldende regels die zijn opgenomen in een besluit als bedoeld in artikel 4.6, eerste lid, onder a, b, c, g, h, i, j, k, l of m, van de Iw Ow (lees: ruimtelijk plannen)

alleen alle tegelijk kunnen komen te vervallen. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter staat artikel 22.6, eerste lid, van de Ow – afgaand op de redactie en de letterlijke uitleg daarvan – niet in de weg aan het opnemen van een voorrangregel in het (nieuwe deel van het) omgevingsplan. Met een voorrangregel komen de regels die zijn opgenomen in de ruimtelijke plannen, welke plannen deel uitmaken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, immers niet te vervallen. Evenmin worden deze geschrapt of verwijderd. Het voorgaande laat uiteraard onverlet dat een voorrangregel niet rechtsonzeker mag zijn of tot rechtsonzekere situaties mag leiden. Of een voorrangregel in strijd met de rechtszekerheid is, hangt echter af van de omstandigheden van het geval.

2. De voorzieningenrechter acht het aannemelijk, en de raad heeft ook niet bestreden, dat verzoeker in juni 2024 gestart is met vergunningvrije renovatiewerkzaamheden teneinde de begane grond van het pand bij de woning op de bovenverdiepingen te betrekken. Onduidelijk blijft of de bestaande gebruiksfunctie van de begane grond daarmee voorafgaand aan de inwerkingtreding van de voorbeschermingsregels op 17 juli 2024 van het voorbereidingsbesluit was gewijzigd naar een woonfunctie. Dit laat de voorzieningenrechter verder in het midden, omdat niet in geschil is dat de begane grond van het pand ten tijde van de wijziging in ieder geval niet meer voor woondoeleinden werd gebruikt. Dit bleek ook al uit de inventarisatie die op 25 maart 2025 is verricht in het kader van de voorbereiding van het voorliggende besluit tot wijziging.

Verzoeker heeft echter voorafgaand aan deze inventarisatie gedurende de zienswijzentermijn van het ontwerpbesluit zijn wens om de begane grond voor woondoeleinden te gebruiken kenbaar gemaakt bij de afdeling 'Ruimtelijke ordening' van de gemeente. Ook heeft hij vervolgens op 27 februari 2025 een verzoek ingediend via het Omgevingsloket waarbij hij te kennen heeft gegeven dat hij een volledige woonbestemming wenst voor het perceel. De raad heeft ter zitting toegelicht dat dit initiatief niet bij het bestreden besluit is betrokken. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter was het initiatief ten tijde van het besluit tot wijziging echter voldoende concreet, tijdig kenbaar gemaakt en kon ten tijde van het wijzigen van het omgevingsplan op basis van de op dat moment bekende gegevens de aanvaardbaarheid daarvan worden beoordeeld met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Gelet hierop en omdat het besluit tot wijziging verband houdt met het initiatief van verzoeker, had de raad dit initiatief bij het voorliggende besluit tot wijziging moeten betrekken. Door dit niet te doen, heeft de raad zich in het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het besluit tot wijziging in strijd met artikel 3:2 van de Awb onvoldoende vergewist van de relevante feiten en omstandigheden ten aanzien van het perceel van verzoeker.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 18-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:1510

Zaaknummer: 202503989/2/R1

Wetsartikelen: 22.6 lid 1 Ow, 4.6 lid 1 onder a, b, c, g, h, i, j, k, l of m lw Ow en 3:2 Awb

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Gilze en Rijen

Omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit, waarbij toepassing is gegeven aan een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid. Vervallen onlosmakelijke samenhang met de komst van de Omgevingswet. Bij de beoordeling van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties moet worden gemotiveerd waarom de Natura 2000-activiteit niet op voorhand de uitvoering van de aangevraagde vergunning onmogelijk maakt.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Gilze en Rijen (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit verleend voor het bouwen van een distributiecentrum. Verzoekers hebben hiertegen bezwaar gemaakt en de voorzieningenrechter verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

Een milieuvereniging stelt dat ten onrechte geen toepassing is gegeven aan de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure. Dit had wel moeten omdat duidelijk is dat ook een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig is.

Rechtsvraag

Op welke wijze kan de vraag of een omgevingsvergunning is benodigd voor de Natura 2000-activiteit aan de orde komen in deze procedure over een omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit, waarbij toepassing is gegeven aan een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid?

Uitspraak

Deze bezwaargrond slaagt niet. Onder de Omgevingswet is de zogeheten onlosmakelijke samenhang zoals die gold onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) komen te vervallen. Onder de Wabo moest kort gezegd in één keer voor alle activiteiten die

onlosmakelijk samenhangen een omgevingsvergunning worden aangevraagd en verleend. Het systeem van de Omgevingswet is zo dat de aanvrager zelf bepaalt voor welke activiteiten hij wel en niet gelijktijdig een aanvraag doet. Hier heeft BTT Real Estate voor een aantal activiteiten een vergunning gevraagd en gekregen. Zij heeft dit niet aangevraagd voor de Natura 2000-activiteit. Als de voorzieningenrechter in de termen van de Omgevingswet vertaald wat verzoekster in haar verzoek naar voren heeft gebracht, komt het er kort gezegd op neer dat zij meent dat voor de bouw van het distributiecentrum óók een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit noodzakelijk is. Bij de bouw en het gebruik van dit gebouw komt immers stikstof vrij die invloed kan hebben op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Dat is echter niet de activiteit waarvoor hier vergunning is gevraagd en gekregen. Zoals hiervoor uitgelegd, is het onder de Omgevingswet ook niet meer verplicht om bij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een bepaald type activiteit gelijktijdig ook voor andere eventueel noodzakelijke activiteiten een omgevingsvergunning aan te vragen. Dit heeft tot gevolg dat voor de voorzieningenrechter in deze procedure alleen de omgevingsvergunning voor de gevraagde en verleende activiteiten ter beoordeling voor ligt. Wat De Groene Koepel aanvoert valt buiten de reikwijdte van die vergunning. De voorzieningenrechter kan zich niet uitlaten over de vraag of een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, zoals hier de Natura 2000-activiteit noodzakelijk is en of zo'n vergunning kan worden verleend. Zelfs als hij zou vinden dat naar zijn voorlopig oordeel voor het bouwen van een distributiecentrum ook nog een omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit moet worden aangevraagd en verleend, tast dit de rechtmatigheid van de voorliggende vergunning niet aan. Dit leidt er dus niet toe dat hij de omgevingsvergunning voor de overige activiteit kan schorsen. Omdat het gaat om een omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit moet bij de beoordeling van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties wel worden gemotiveerd waarom de Natura 2000-activiteit niet op voorhand de uitvoering van de aangevraagde vergunning onmogelijk maakt. De voorzieningenrechter zal dat later in deze uitspraak toetsen. Gelet op wat de voorzieningenrechter hiervoor heeft overwogen, volstaat hij met de waarschuwing aan BTT Real Estate dat zij van de verleende omgevingsvergunning, ook indien de voorzieningenrechter tot het oordeel zou komen dat die op zichzelf rechtmatig is verleend, geen gebruik mag maken als voor de bouw van het distributiecentrum een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig is.

(...)

Ook dit argument leidt niet tot de conclusie dat de vergunning moet worden geschorst. In het kader van de beoordeling of toepassing kan worden gegeven aan een binnenplanse afwijkingmogelijkheid moet getoetst worden of voldaan blijft worden aan een evenwichtige

toedeling van functies aan locaties. Dit kan betekenen dat een vergunning niet kan worden verleend als evident is dat de vergunde ontwikkeling niet plaats kan vinden omdat een vereiste vergunning voor een Natura 2000-activiteit niet kan worden verleend. De voorzieningenrechter constateert enerzijds dat de hiervoor relevante afwijking slechts bestaat uit een 40 centimeter hogere bouwhoogte en een perceelafscheiding die 1 meter hoger wordt dan rechtstreeks passend in het omgevingsplan en dat er anderzijds een stikstofberekening ligt van [onderzoeksbureau 2] en een rapport van bevindingen van de Omgevingsdienst Brabant Noord, waarin wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van een vergunningplicht voor een Natura 2000-activiteit. Verzoekers plaatsen hier kritische kanttekeningen bij. Dit maakt echter wel dat het niet evident is dat er toch een vergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig is om op grond daarvan tot het oordeel te komen dat de bestreden vergunning niet verleend mocht worden.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 09-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:1349

Zaaknummer: 26/722 en 26/927

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 8.0a lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Buren

De voorschriften over cameratoezicht die aan de omgevingsvergunning zijn verbonden, zijn niet gesteld met het oog op een goede ruimtelijke ordening. De vrees dat het college op diverse momenten moet controleren op het perceel van eiser om na te gaan of hij zich aan de omgevingsvergunning houdt, is geen afweging die het college kan maken in het kader van een goede ruimtelijke ordening.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Buren (het college) heeft geweigerd een omgevingsvergunning te verlenen voor het gebruiken van een bestaande loods voor opslag voor een periode van vijf jaar. Met de beslissing op bezwaar heeft het college alsnog de gevraagde omgevingsvergunning voor vijf jaar verleend, omdat de weigering volgens hem in strijd zou zijn met het vertrouwensbeginsel. Aan de omgevingsvergunning heeft het college voorschriften verbonden, onder meer over cameratoezicht.

Eiser betoogt dat de voorschriften i en j zien op toezicht en handhaving. Dit erkent het college volgens eiser ook in de omgevingsvergunning. De voorschriften houden volgens eiser geen rechtstreeks verband met de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het vergunde gebruik. Dit is niet alleen in strijd met artikel 2.22 van de Wabo, maar ook in strijd met artikel 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het college heeft met het stellen van voorschriften i en j zijn bevoegdheid gebruikt voor een ander doel dan waarvoor de omgevingsvergunning is bedoeld, aldus eiser.

Volgens het college zijn er meerdere klachten van omwonenden die onder meer zien op verkeersbewegingen van voertuigen op- en afgaand van het perceel van eiser. Dat gaat gepaard met geluidsoverlast en overlast van onder meer laad- en losactiviteiten. Het college stelt zich op het standpunt dat hij aan de hand van het doel en de strekking van titel 5 van de Awb ervoor mag kiezen om cameratoezicht ter ondersteuning van de bevoegdheidsuitoefening toe te passen.

Rechtsvraag

Heeft het college de voorschriften over cameratoezicht aan de omgevingsvergunning kunnen verbinden?

Uitspraak

Aan de omgevingsvergunning heeft het college (voor zover van belang) de volgende voorschriften verbonden:

(...)

i. Het perceel waar de activiteiten plaatsvinden moet voorzien zijn van videobewaking. De videobewaking moet zodanig zijn opgesteld dat er zicht is op het westelijk, noordelijk en oostelijk deel van het perceel [perceel] te [plaats 1]. De videobewaking moet 24/7 aan staan. Op de videobeelden moeten de datum en het tijdstip zichtbaar zijn. De videobeelden dienen als registratie.

ii. De videobeelden als bedoeld in voorschrift i. moeten minimaal drie kalendermaanden na de maand waarin de videobeelden zijn opgenomen worden bewaard. Op verzoek van onze toezichthouders moeten de videobeelden van een bepaalde periode worden overgelegd.

Op grond van artikel 2.22, tweede lid van de Wabo mogen aan de omgevingsvergunning voorschriften worden verbonden die nodig zijn met het oog op de goede ruimtelijke ordening. In welke gevallen een bepaald voorschrift nodig is, staat primair ter beoordeling van het bevoegd gezag. De rechtbank beoordeelt aan de hand van de beroepsgronden of het college de voorschriften aan de omgevingsvergunning mocht verbinden.

(...)

De rechtbank oordeelt dat de voorschriften i en j niet gesteld zijn met het oog op een goede ruimtelijke ordening. Uit het standpunt van het college volgt ondubbelzinnig dat deze voorschriften bedoeld zijn voor toezicht en handhaving. Het is niet toegestaan om voorschriften aan de omgevingsvergunning te verbinden die niet nodig zijn met het oog op het belang van de goede ruimtelijke ordening, zoals dat bij de omgevingsvergunning is betrokken. De vrees dat het college op diverse momenten moet controleren op het perceel van eiser om na te gaan of hij zich aan de omgevingsvergunning houdt, is geen afweging die het college kan maken in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De beroepsgrond slaagt. Het beroep is daarom gegrond. (...)

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 05-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:1651

Zaaknummer: ARN 25_1877

Wetsartikelen: 2.22 lid 2 Wabo

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit/Utrecht

Uitleg planregel tijdelijk deel omgevingsplan. In dit geval kan de rechtbank niet volstaan met een letterlijke uitleg van de planregel, maar moet hij deze in samenhang met andere planregels en eventueel de plantoelichting beoordelen. Uit de systematiek van de planregels en de plantoelichting leidt de rechtbank af dat het bestemmingsplan geen beperkingen bevat voor de bouw van dakkapellen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht (het college) heeft geweigerd aan eiser een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit voor het bouwen van twee dakkapellen te verlenen.

Met het besluit over het bezwaar van eiser is het college bij de weigering gebleven. Eiser heeft tegen dit besluit beroep ingesteld.

Rechtsvraag

Is het realiseren van een dakkapel op de woning van eiser in strijd met het bestemmingsplan dat van rechtswege onderdeel uitmaakt van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan gemeente Utrecht (het omgevingsplan)?

Uitspraak

Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) moet een planregel vanwege de rechtszekerheid letterlijk worden uitgelegd. De rechtszekerheid vereist dat van wat in het bestemmingsplan is bepaald, in beginsel moet worden uitgegaan. Als de planregel op zichzelf niet duidelijk is en ook niet in samenhang met de andere planregels (systematiek), dan komt betekenis toe aan de niet-bindende plantoelichting. Die plantoelichting kan namelijk meer inzicht geven in de bedoeling van de

planwetgever. De rechtbank verwijst bijvoorbeeld naar de uitspraak van de Afdeling van 10 december 2025, ECLI:NL:RVS:2025:5990.

Naar het oordeel van de rechtbank volgt uit de planregel voor 'Woondoeleinden' niet duidelijk of met het realiseren van een dakkapel de voorwaarde dat de bestaande kapvorm of afdekking moet worden gehandhaafd, wordt doorkruist. Daarom kan de rechtbank in dit geval niet volstaan met een letterlijke uitleg van de planregel, maar moet hij deze in samenhang met andere planregels en eventueel de plantoelichting beoordelen.

In de planregel voor de bestemming 'Woondoeleinden' zijn meerdere binnenplanse afwijkingsmogelijkheden opgenomen op grond waarvan het college kan afwijken van de voorwaarde dat de bestaande kapvorm of afdekking moet worden gehandhaafd. De rechtbank stelt vast dat in de planregel afwijkingsmogelijkheden zijn opgenomen voor het realiseren van een kap op een hoofdgebouw van twee bouwlagen en het wijzigen van een bestaande kapvorm op een hoofdgebouw van een, twee of drie bouwlagen. Op de zitting is duidelijk geworden dat partijen het er inmiddels over eens zijn dat deze binnenplanse afwijkingsmogelijkheden hier niet van toepassing zijn. De rechtbank is het daarmee eens. Zoals eerder vermeld, heeft de woning van eiser al een kap op twee bouwlagen en naar het oordeel van de rechtbank blijft de kapvorm van de rij woningen ook na het realiseren van een dakkapel op de woning van eiser onveranderd. Een zadeldak blijft ook na plaatsing van dakkapellen een zadeldak. De rechtbank stelt verder vast dat in de planregels niet is voorzien in een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid voor de veel kleinschaliger en vaker voorkomende toevoeging van een dakkapel op een dakvlak. Het feit dat zo'n vrijstellingsmogelijkheid niet in het bestemmingsplan is opgenomen, laat zich verklaren door de plantoelichting. In de plantoelichting staat hierover namelijk het volgende: 'Het is mogelijk dakkapellen te realiseren. De toelaatbaarheid van (de vorm, afmetingen van) dakkapellen is geregeld in de welstandsnota.'

Uit de systematiek van de planregels en de plantoelichting leidt de rechtbank daarom af dat het bestemmingsplan geen beperkingen bevat voor de bouw van dakkapellen. Uit de plantoelichting kan worden afgeleid dat de planwetgever in 2007 heeft beoogd om de toelaatbaarheid van dakkapellen – voor zover deze niet vergunningsvrij zijn – (alleen) te reguleren met toepassing van het welstandsvereiste. Dat is een aanpak die de rechtbank logisch voorkomt, omdat in een situatie waarin een bestemmingsplan zich niet tegen de bouw van dakkapellen verzet en daarvoor evenmin expliciete regels over plaatsing en vormgeving over worden gesteld, de toelaatbaarheid van plaatsing en vormgeving zich met het welstandsvereiste sluitend laat reguleren.

De constatering dat het bestemmingsplan zich niet tegen de bouw van dakkapellen verzet

komt ook overeen met de overwegingen van het college in eerder verleende omgevingsvergunningen waarnaar eiser heeft verwezen voor het realiseren van dakkapellen op de woningen aan het [adres 2] (HZ-WABO-21-37757), het [adres 3] (HZ-WABO-19-07955) en de [adres 4] (GU-Z2024-0035354). In deze drie omgevingsvergunningen is vermeld dat de aanvraag voor het realiseren van een dakkapel in overeenstemming is met het bestemmingsplan of dat in het bestemmingsplan geen bepalingen zijn opgenomen die relevant zijn voor deze aanvraag. De rechtbank volgt het college niet in zijn verweer dat de desbetreffende overwegingen ten onrechte in deze drie eerder door hem verleende omgevingsvergunningen zijn vermeld.

De conclusie van het voorgaande is dat het realiseren van een dakkapel op de woning van eiser niet in strijd is met het bestemmingsplan.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-02-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:572

Zaaknummer: UTR 25/4399

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Intrekking vergunningen/Utrecht

Het college is bevoegd om een omgevingsvergunning in te trekken als er gedurende een jaar geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling komt het college bij toepassing van de bevoegdheid om een omgevingsvergunning op die grondslag in te trekken beleidsruimte toe. Dat is onder de Omgevingswet niet anders dan onder de voormalige Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Casus

Eiser is eigenaar van een aantal panden. Om de bouwplannen die eiser met deze panden heeft te kunnen realiseren, heeft het college van burgemeester en wethouders van Utrecht (het college) vier vergunningen aan hem verleend.

Het college heeft bij besluit bepaald dat alle vier de omgevingsvergunningen op 1 december 2025 worden ingetrokken, tenzij eiser voor die datum alsnog constructieve handelingen (laat) verricht(en) ter uitvoering ervan. Eiser heeft bezwaar gemaakt. Met het besluit op bezwaar heeft het college het intrekkingbesluit in stand gelaten.

Rechtsvraag

Was het college bevoegd om tot intrekking van de vergunning over te gaan?

Uitspraak

Ook volgt de rechtbank eiser niet in het betoog dat het college niet bevoegd zou zijn geweest tot intrekking, of in redelijkheid geen gebruik had mogen maken van die bevoegdheid. Op grond van artikel 5:40, tweede lid, onder d, van de Omgevingswet (Ow) is het college bevoegd om een omgevingsvergunning in te trekken als er gedurende een jaar geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Als er sprake is van omgevingsvergunningen die zijn verleend onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en die onherroepelijk

zijn, zoals hier het geval, worden die vergunningen geacht omgevingsvergunningen op grond van de Omgevingswet te zijn, zie artikel 4.13, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet. Daarmee is artikel 5.40, tweede lid en onder b van de Ow van toepassing op (oude) omgevingsvergunningen. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling komt het college bij toepassing van de bevoegdheid om een omgevingsvergunning op die grondslag in te trekken beleidsruimte toe. Dat is onder de Omgevingswet niet anders dan onder de voormalige Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het college moet alle relevante belangen inventariseren en afwegen. Daartoe behoren ook de (financiële) belangen van de vergunninghouder. Daarbij mag het college ook in aanmerking nemen of het niet tijdig gebruikmaken van de vergunning aan de vergunninghouder is toe te rekenen. De enkele omstandigheid dat vergunninghouder niet aannemelijk weet te maken dat hij deze alsnog binnen korte termijn zal benutten, is al voldoende om de intrekking van een ongebruikte omgevingsvergunning te rechtvaardigen. Zie de uitspraak van de Afdeling van 2 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2110.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-02-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:565

Zaaknummer: UTR 25/4492

Wetsartikelen: 5.40 lid 2 onder b Omgevingswet en 4.13 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet